

**ВЕЋУ ЗА ПОСТДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА И СЕНАТУ
УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН У БЕОГРАДУ**

БЕОГРАД

Одлуком Сената Универзитета Унион бр. А 235-02/16 од 12. јула 2016. године формирана је комисија у саставу: проф. др Наташа Мрвић-Петровић, научни саветник Института за упоредно право, проф. др Слађана Јовановић, редовни професор Правног факултета Универзитета Унион у Београду и др Јован Ћирић, научни саветник Института за упоредно право ради оцене подобности за одбрану докторске дисертације под називом „Пристанак оштећеног у кривичном праву“ кандидата мр Зорана Башића. Пошто су чланови комисије проучили дисертацију и уз њу достављене прилоге, подносе Сенату Универзитета следећи

ИЗВЕШТАЈ

Подаци о кандидату

Зоран Башић је дипломирао на Правном факултету Универзитета у Новом Саду 1995. године, а исте године се уписао на постдипломске студије на истом факултету (на уставноправни, а потом на кривичноправни смер) и магистрирао 2001. године одбранивши тезу под насловом „Кривично дело недозвољеног прекида трудноће“. Године 2015. му је одобрена тема за докторску дисертацију „Пристанак оштећеног у кривичном праву“ на Правном факултету Универзитета Унион у Београду.

Подаци о докторској дисертацији

Опис

Дисертација „Пристанак оштећеног у кривичном праву“ има 210 страница текста, без проредка, писаног на рачунару и додатних 16 страна на којима је наведен попис литературе. Рад се састоји од увода, шест глава и закључног разматрања.

У Уводу кандидат објашњава значај, садржину и циљ свог истраживања. Он истиче значај слободе воље и њених аспеката: филозофског, социолошког и правног. Наглашава да слобода чини основу легитимности дејства пристанка оштећеног у кривичном праву, али је од значаја и за уређење самог тог дејства у његовој правнодогматској димензији. Он указује на то да се његово истраживање оснива на решењима немачке кривичноправне теорије, јер је проблем заснивања дејства пристанка оштећеног у српском кривичном праву, у науци и у пракси, ишао сасвим другачијим колосеком и нема сличности са западном, првенствено немачком традицијом. Рад је, како наводи кандидат, фокусиран на проблем дејства и заснивања дејства пристанка оштећеног у кривичном праву, док се другим проблемима придаје секундарни значај, те се циљ рада исцрпљује у изналажењу легитимног и правнодогматски доследног решења дејства и заснивања дејства пристанка оштећеног у кривичном праву. При томе, нарочити значај се придаје остварењу принципа субјективитета, као и хуманитета.

Прва глава: „Опште карактеристике пристанка оштећеног у кривичном праву“ подељена је на четири целине посвећене: 1) општем значају пристанка оштећеног у кривичном праву, 2) историјском развоју правног института пристанка, 3) битним одредницама пристанка оштећеног у савременом тренутку и 4) подручју примене правног института пристанка.

Друга глава је посвећена расправи о пристанку и сагласности, сличностима и разликама, те њиховим дејствима и то у оквиру теоријских схватања која је кандидат назвао изворним, „напредним“ и владајућим схватањем.

Трећа глава (највећег обима) носи назив „Заснивање дејства пристанка оштећеног у кривичном праву“ и има пет делова. Кандидат поставља проблем на нивоу бића

кривичног дела и на нивоу противправности. Основне проблеме од чијег разрешења зависи дејство пристанка, кандидат види у проблемима који се односе на слободу пристајања и правно добро које оштећени пристанком „предаје на повређивање“. Састоји се од пет целина, које имају своје делове, односно теме у којима се садржински исцрпљују.

Први део је насловљен са: „Биће дела и противправност – могућа поља дејства пристанка оштећеног“. Кандидат најпре расправља о радњи кривичног дела, односно различитим схватањима радње кривичног дела, која су од значаја за разматрање питања заснивања дејства пристанка оштећеног у кривичном праву. Следећа тема је структура кривичноправног вредновања и у оквиру ове целине се разматрају основе појединих кривичноправних концепција од значаја за тему рада (преткласична, класична, неокласична, финалистичка, телеолошка, функционалистичка, „владајућа“). Поред основа појединих кривичноправних концепција, као тема се, у истом одељку, отвара: „Опште значење противправности и основа искључења противправности“. Нови одељак у оквиру целине „Биће дела и противправност – могућа поља дејства пристанка оштећеног“ је насловљен са: „Консеквенце и значај одабира поља дејства и самог дејства пристанка оштећеног у кривичном праву и криминалонополитички значај правног института пристанка“.

Други део треће главе посвећен је расправи о правном добру и носи назив „Правно добро – одлучујућа смерница дејству и заснивању дејства пристанка оштећеног у кривичном праву“. Кандидат у овом делу излаже о појму правног добра, о његовој садржини, односно елементима, као и о припадности правног добра.

Трећи део главе је насловљен са: „Логика дејства пристанка оштећеног у кривичном праву“ и у њему су изложена релевантна теоријска схватања (теорија правних послова, теорија о предаји интереса, теорија о одмеравању добара, „напредно схватање“, теорија о привидној повреди правног добра и функционалистичка схватања дејства пристанка оштећеног у кривичном праву).

Четврти део је посвећен објективним границама пристанка оштећеног у кривичном праву, а пети фундаментом заснивања дејства пристанка оштећеног (слобода, истина и правда се сматрају упоришним тачкама дејства пристанка оштећеног). Кандидат се бави

нарочито проблемом места пристанка оштећеног у појединим кривичноправним концепцијама и наводи разлоге неприхватљивости појединих решења дејства пристанка оштећеног или излаже о другим значајним проблемима појединих концепција (нпр. о проблему односа појединца и општости оличене у држави/друштву, о проблему мана воље код пристанка по владајућој кривичноправној концепцији).

Четврта глава: „Догматска структура пристанка оштећеног у кривичном праву“ садржи пет делова насловљених са: „Носилаштво индивидуалног правног добра“, „Диспозиционо овлашћење пристајућег“, „Форма и време пристанка“, „Способност за пристанак“, „Мане воље код пристанка“, „Знање пристанка“, „Претпоставке сагласности која искључује биће дела“.

Пета глава је посвећена сурогатима пристанка оштећеног у кривичном праву и садржи излагања о заступању, претпостављеном пристанку и хипотетичком пристанку.

Последња (шеста) глава бави се пристанком оштећеног у српском кривичном праву и то у позитивном праву, у науци кривичног права, али у пракси. Посебна пажња је посвећена научном разликовању сагласности и пристанка, значају индивидуалног правног добра и пристанку у области вршења медицинске делатности.

На крају рада су закључна разматарања у којима се констатује да је теоријска обрада проблема пристанка оштећеног у српском кривичном праву скромна, али кандидат изражава очекивања да ће се у теоријској обради и судској примени института пристанка достићи висок степен поштовања субјективитета, људског достојанства човека.

Мишљење и предлог

Докторска дисертација мр Зорана Башића „Пристанак оштећеног у кривичном праву“ скреће пажњу на институт коме у српској кривичноправној науци није посвећено много пажње. Њена основна вредност састоји се у томе што је у њој први пут код нас научним методама обрађено питање пристанка оштећеног у кривичном праву, пре свега са теоријског аспекта. Занемареност правног института пристанка оштећеног у српској науци кривичног права, оправдава доминантно позивање аутора на на страну

литературу и то немачку, имајући у виду да се српско кривично право традиционално угледа на немачко (али не и када је у питању институ пристанка оштећеног).

Кандидат је несумњиво изузетан труд уложио да промишљања, превасходно немачких аутора, од значаја за ову тему сакупи, изложи и анализира. Његова заокупљеност немачком литературом и теоријским поставкама је толико дубока, да се чини да кандидат повремено има и проблема са преводом са немачког на српски језик, односно да боље познаје немачки но српски језик, па се у раду срећу и изрази који нису својствени српском језику нити кривичноправној науци (оштећени који даје пристанак на повреду свог правног добра се повремено назива „пристајућим“, а помиње се и онај који је „захтевајући“ и сл.). Начин цитирања литературе је такође својствен немачким ауторима, а стиче се утисак да је кандидат толико очаран немачком кривичноправном теоријом и правнофилозофским расправама да појединим питањима посвећује више пажње него што је потребно, имајући у виду тему рада, тако да повремено нестаје веза са самом темом рада. Нпр. исцрпне расправе о радњи кривичног дела, о правном добру, па чак и о правном поретку су веома занимљиве и корисне, али се у њима функционална веза са предметом рада само наслућује, док би требало да је много чвршће успостављена и јасније елаборирана. Кандидат чак наводи и примере за поједина кривична дела, у вези са којима разматра дејство пристанка оштећеног, позивајући се на инкриминације из немачког кривичног законодавства, док тек после њиховог навођења, помиње сродне инкриминације из српског законодавства.

У раду је наглашена идеја о томе да пристанак оштећеног води остварењу индивидуалне слободе, као и да пристанак оштећеног надилази границе кривичног права, па се и у овом смислу повремено губи веза са предметом рада, односно са кривичним правом и аутор често прелази са својим излагањима у сферу филозофије права, па и у област уставног права (истиче уставноправни значај пристанка оштећеног или његов социјални значај, излаже о преимућству заједнице над појединцем и др.). Заокупљеност филозофским поставкама је кандидата удаљила и од неких питања, истина из сфере кривичног процесног права, као што су веза између пристанка оштећеног и приватне тужбе и предлога оштећеног за гоњење. Извесне примедбе би се могле ставити и систематизацији рада. Она је постављена тако да се понављања у неким случајевима нису могла избећи, односно да се о једном проблему не излаже у потпуности и до краја на једном месту него у више различитих одељака.

Ипак, иако рад трпи поменуте примедбе, не може се оспорити његова вредност, имајући у виду већ констатовано упадљиво непостојање радова на ову тему, труд аутора да представи и анализира различите димензије проблема пристанка оштећеног у кривичном праву и да учини доступним различите кривичноправне концепције немачких теоретичара. Кандидат је за предмет своје дисертације одабрао једну недовољно истражну тему, није могао пронаћи упориште у српској кривичноправној литератури, али је ипак показао ванредно интересовање за њену обраду. Ту је тему у овој дисертацији обрадио на задовољавајући начин и претежно са прихватљивим и добро аргументованим закључцима. Његова дисертација је први научни рад оваквог обима и садржаја о проблематици пристанка оштећеног у кривичном праву и у томе је њена највећа вредност. Посматрајући у целини, кандидат је показао смисао за научну анализу и истраживање друштвених и правних појава, као и хвале вредно познавање немачке кривичноправне и правнофилозофске литературе. Стога је оцењено да рад има квалитете који га квалификују за јавну одбрану.

На основу изложеног, Комисија предлаже Сенату Универзитета Унион у Београду да одобри јавну одбрану дисертације мр Зорана Башића „Пристанак оштећеног у кривичном праву“.

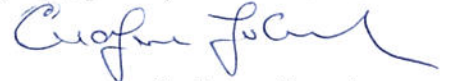
У Београду

28. 7. 2016.

Проф. др Наташа Мрвић-Петровић

Проф. др Слађана Јовановић

Др Јован Ђирић

